

CO₂-Prestatieladder

Verslag 2023

Organisatie:	Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Contactpersoon:	Linde van Laerhoven en Max Kroes
Adviseur:	Bas de Gooijer en Nadine Storms
Adviesbureau:	De Duurzame Adviseurs
Publicatiedatum:	20-09-2023
Versie:	1.0

Inhoudsopgave

1	Inleiding van de CO₂-Prestatieladder	3
2	Taakstellingen voor energiemangement	4
2.1	<i>Stuurcyclus</i>	4
2.2	<i>Dataverzameling</i>	5
3	CO₂-reductiedoelstellingen en voortgang	6
3.1	<i>Doelstellingen scope 1 en 2</i>	6
3.1.1	Hoofddoelstelling	6
3.1.2	Subdoelstellingen	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
3.1.3	Energie reductiedoelstelling	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
4	Plan van aanpak	7
4.1	<i>Maatregelen, planning, deadline en verantwoordelijke(n)</i>	7
4.2	<i>Kwantitatieve reductie</i>	8
	Disclaimer & Colofon	9

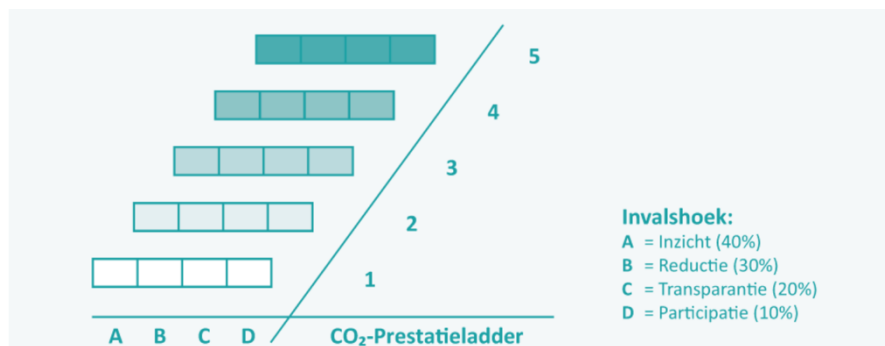
1 Inleiding van de CO₂-Prestatieladder

De CO₂-Prestatieladder is een managementsysteem dat zich richt op CO₂-reductie, energiebesparing en het gebruik van duurzame energie binnen de bedrijfsvoering en in projecten en in de keten. Het systeem vereist continue verbetering van inzicht, verdere CO₂-reductiemaatregelen, communicatie en samenwerking in de bedrijfsvoering. Het helpt organisaties met het structuren van interne bedrijfsprocessen rondom verduurzaming en het opzetten van duurzaamheidsverslaggeving met een focus op CO₂. Naast het maatschappelijke belang van duurzaamheid biedt het ook kansen voor het inspireren van interne en externe belanghebbenden, onderscheiding ten opzichte van concurrenten, kostenbesparing en het voldoen aan wetgeving. Daarnaast kan het certificeren op de CO₂-Prestatieladder voordeel opleveren in aanbestedingen van (publieke) opdrachtgevers. Hoe meer een organisatie zich inspant om CO₂ te reduceren, hoe meer kans op gunning bij een opdracht.

De CO₂-Prestatieladder kent vijf niveaus, waarbij niveau één, twee en drie zich richten op de eigen organisatie en niveau vier en vijf een stap maken naar de keten van de organisatie. Om de ladder te beklimmen naar een volgend niveau moet aan alle verplichte normen van onderliggende niveaus worden voldaan. Ieder niveau omvat de volgende vier invalshoeken:

- A. Inzicht** maakt een organisatie bewust van de eigen CO₂-prestatie, de risico's en kansen, biedt de organisatie informatie die ze kan gebruiken voor het formuleren van effectieve doelstellingen en maatregelen om de CO₂-uitstoot te reduceren, en waar de communicatie en samenwerking zich op dient te richten. Invalshoek A stimuleert organisaties om eigen uitstoot en in de keten te kennen. De organisatie realiseert continue verbetering in de diepgang, reikwijdte en efficiëntie van inzicht en kwaliteit van de emissie-inventaris.
- B. Reductie** creëert kansen voor het terugdringen van energieverbruik en CO₂-uitstoot, en bevordert samenwerking zodat de meest efficiënte opties voor reductie in de keten worden aangepakt. De organisatie realiseert continue verbetering van de efficiëntie van maatregelen, in het vaststellen en behalen van doelen en het aantonen van voortgang op doelstellingen en maatregelen.
- C. Transparantie** stimuleert de creatieve betrokkenheid van medewerkers. Ook weten organisaties van elkaars inzet, en kan een organisatie door anderen worden aangesproken op de ambities en vorderingen. De organisatie realiseert continue verbetering in de diepgang en verspreiding van de communicatie en in het verwerken van inbreng van de interne en externe belanghebbenden.
- D. Participatie** laat een organisatie investeren in samenwerking, delen van eigen kennis en daar waar mogelijk gebruikmaken van kennis die elders is ontwikkeld. De organisatie realiseert continue verbetering in het selecteren van nuttige initiatieven en het toepassen van de kennis in de organisatie.

Een erkende certificerende instantie beoordeelt de activiteiten en bepaalt het niveau van de CO₂-Prestatieladder. Hiervoor moeten stappen zijn gezet op alle invalshoeken van de ladder. In onderstaand figuur wordt bovenstaande tekst schematisch weergegeven met de bijbehorende weging van de invalshoeken voor certificering (bron: Handboek CO₂-Prestatieladder 3.1, SKAO).

2 Taakstellingen voor energiemangement

Om de CO₂-Prestatieladder te onderhouden zijn acties, planningen en verantwoordelijkheden binnen de organisatie belegd. Deze worden in dit hoofdstuk weergegeven.

2.1 Stuurcyclus

Vanaf niveau	Invalshoek	Actie	Frequentie	Planning	CO ₂ -coördinator	Wetgroep energie & CO ₂ -zorg	Kwaliteitsadviseur	Bronhouder data	Team communicatie	Interne opdrachtgever	Externe adviseur
FASEOVERSTIJGEND											
Algemeen		Voldoen aan continue verbetering volgens de stuurcyclus	Continu	Doorlopend	x				x	x	
Algemeen		Voldoen aan eisen van projecten	Continu	Doorlopend	x	x	x				x
Algemeen		Voldoen aan verplichte internetpublicatie op de SKAO-website	Jaarlijks	Juli	x			x			x
Algemeen		Voldoen aan contributieverplichting aan de SKAO	Jaarlijks	Juli	x				x		
PLAN											
2	C	Stuurcyclus en TVB-matrix actualiseren	Jaarlijks	Doorlopend	x						x
3	B	Energiemanagement actieplan actualiseren en accorderen	Halfjaarlijks	maart en september	x						x
2	C	Interne en externe belanghebbenden actualiseren	Jaarlijks	mei/juni	x						x
3	C	Communicatieplan actualiseren en accorderen	Jaarlijks	mei/juni	x			x			x
Algemeen		Organizational boundary actualiseren en accorderen	Jaarlijks	mei/juni	x						x
Algemeen		Organisatiegrootte actualiseren	Jaarlijks	mei/juni	x						x
Algemeen		Interne audit inplannen	Jaarlijks	mei/juni			x				x
Algemeen		Externe audit inplannen met certificerende instelling	Jaarlijks	september			x				
1	A	Lijst met energiestromen actualiseren	Halfjaarlijks	maart en september	x						x
3	A	CO ₂ -emissiefactoren actualiseren	Jaarlijks	mei							x
3	B	Plan van aanpak van scope 1 en 2 actualiseren en accorderen	Halfjaarlijks	maart en september	x						x
3	B	SKAO Maatregellijst en ambitiebepaling actualiseren	Jaarlijks	september	x						x
3	B	Doelstellingen van scope 1 en 2 actualiseren en accorderen	Halfjaarlijks	maart en september	x						x
1	D	Mogelijk relevante initiatieven inventariseren	Jaarlijks	Doorlopend	x						x
2	D	Lijst met initiatieven actualiseren, accorderen en plannen van deelnames	Jaarlijks	augustus	x						x
DO											
2	A	Gegevens voor de CO ₂ -emissie-inventaris verzamelen	Halfjaarlijks	maart en september	x	x		x			
3	A	Emissie-inventaris rapportage opstellen	(Half)jaarlijks	maart en september	x	x					x
2	A	Energiebeoordeling uitvoeren	Jaarlijks	mei							x
3	B	Plan van aanpak uitvoeren	Continu	Doorlopend	x						x
3	B	Voortgang vaststellen voor scope 1 en 2	(Half)jaarlijks	maart en september							x
3	C	Communicatieplan uitvoeren	Halfjaarlijks	April en oktober	x			x			x
3	D	Initiatieven bijwonen	Continu	Doorlopend	x	x					
CHECK											
3	A	Kwaliteitscontrole op de emissie-inventaris rapportage uitvoeren	(Half)jaarlijks	maart en september							x
3	B	Voortgang van het plan van aanpak evalueren	Halfjaarlijks	mei/juni	x						x
3	B	Voortgang van de doelstellingen evalueren	Halfjaarlijks	mei/juni	x						x
3	C	Uitvoering van het communicatieplan evalueren	Halfjaarlijks	mei/juni	x			x			x
3	D	Bijwoning van de initiatieven evalueren	Jaarlijks	mei/juni	x						x
Algemeen		Interne audit uitvoeren	Jaarlijks	juli	x	x					x
Algemeen		Externe audit uitvoeren	Jaarlijks	september	x						x
ACT											
Algemeen		Corrigerende maatregelen uit de interne audit herstellen	Jaarlijks	juli/augustus	x						x
Algemeen		Afwijkingen uit de externe audit herstellen	Jaarlijks	september	x						x
Algemeen		Bijsturen op aandachtspunten uit de "check" fase	Continu	Doorlopend	x						x
Algemeen		Vereiste budgetten in de directiebeoordeling opnemen	Jaarlijks	augustus	x				x		x
Algemeen		Directiebeoordeling uitvoeren inclusief het opnemen van openstaande actiepunten	Jaarlijks	augustus	x				x		x

2.2 Dataverzameling

Emisiestroom		Eenheid	
Aardgasverbruik			
Totaal			m3
Brandstof wagenpark			
Diesel			liter
Benzine			liter
Elektriciteit			kWh
HVO			liter
CNG			liter
Aspen			liter
Brandstof bedrijfsmiddelen/bulk			
Diesel			liter
Benzine			liter
Diesel			liter
HVO (bulk)			liter
Elektriciteit			
Huisvesting			kWh
Werkplaatsen en loodsen			
Pompen en gemalen			
Sluizen en stuwen			
Overig			
RWZI			
Zonnepanelen			
Zakelijke kilometers			
Auto			km
OV			

3 CO₂-reductiedoelstellingen en voortgang

Onderstaande doelstellingen zijn gebaseerd op CO₂-reductiemaatregelen die te vinden zijn in het plan van aanpak in het Excel document "Acties, planning en verantwoordelijkheden". Hier staan tevens de doorberekeningen van de scope 1, 2 en business travel doelstellingen.

3.1 Doelstellingen scope 1 en 2

3.1.1 Hoofddoelstelling

HOOFDDOELSTELLING SCOPE 1 EN 2

HDSR wil in 2027 ten opzichte van 2022 14% minder CO₂ uitstoten

*HDSR is een politiek bestuurlijke organisatie. Hierdoor ligt de beslissingsbevoegdheid van maatregelen in sommige gevallen bij het bestuur. Dit is het geval voor de maatregel 'inkoop groene elektriciteit'. Over deze maatregel moet nog besluitvorming plaatsvinden. Na akkoord wordt de doelstelling aangepast naar 97% CO₂-emissiereductie. Bovengenoemde doelstelling wordt gemeten in absolute tonnen CO₂.

JAARLIJKSE DOELSTELLING SCOPE 1 EN 2

2023	1%
2024	1%
2025	5%
2026	5%
2027	2%

3.1.2 Subdoelstellingen

SUBDOELSTELLINGEN

	DOELSTELLING	VOORTGANG
Scope 1	82%	In proces
Scope 2	100% of 11%	Besluit bestuur benodigd
Business travel	5%	Opstellen PVA Zakelijke Mobiliteit
Groene stroom	In proces	Besluit bestuur benodigd
Alternatieve brandstoffen	√	HVO voor materieel en wagenpark
Energieverbruik	Energieneutraal in 2030	Energiebesparende maatregelen en maatregelen voor opwek van energie opgenomen in het plan van aanpak

4 Plan van aanpak

4.1 Maatregelen, planning, deadline en verantwoordelijke(n)

CO2-reductiemaatregelen	Deadline
Scope 1 - Aardgasverbruik	
HDSR aardgasvrij	2028
WB Atoomweg 500 Utrecht en Handelsweg 7A Lopik afstoten, nieuwe locaties Maarssenbroek, Nieuwegein en Lopik aardgasvrij	2025
Efficient omgaan met energie: geen gas verbruiken in lege gevouwen en optimalisatie van klimaatinstallatie-instellingen	Dorlopend
Aquathermie (TEA) inzetten door energie op zuivering beschikbaar te stellen	In gang gezet
Scope 1 - Brandstofverbruik	
Van Diesel naar HVO 100 (wagenpark)	In gang gezet
Van Diesel naar HVO 100 (materieel)	In gang gezet
Elektrificeren materieel (+ aansluitingen)	In gang gezet
Beleid wagenpark: vroegtijdig vernieuwen	2025
Scope 2 - Elektriciteitsverbruik	
Inkoop GVO's extern laden	2026
Inkoop groene stroom	2026
Zonnepark Meijewetering en rwzi Utrecht	2023-2025
Slimmer peilbeheer/buiten de piek malen	
Meetbaar maken/monitoren gegevens gemalen/sluisen	
Energiebesparingsonderzoek/EEP's van groot- en middenverbruik installaties	2024
Oplaadpunten wagens nabij kunstwerken	
Memo item	
Nuttig toepassen van nu afgefakkeld biogas (ketenreductie)	2024
Onderzoek methaanemissies rwzi's	In gang gezet
Onderzoek lachgasemissies rwzi's	In gang gezet
Business travel	
PVA zakelijke mobiliteit opstellen	2024

4.2 Kwantitatieve reductie

CO₂-reductiedoelstelling berekening

Scope 1

Maatregelen aardgasverbruik	Reductie op emissiestroom	Reductie op totaal	Reductie in tonnen
HDSR aardgasvrij	100%	1,51%	284,30
WB Atoomweg 500 Utrecht en Handelsweg 7A Lopik afstoten, Efficient omgaan met energie: geen gas verbruiken in lege gebouwen en optimalisatie van klimaatinstallatie-instellingen	18%	0,27%	51,44
Aquathermie (TEA) inzetten door energie op zuivering beschikbaar te stellen	1%	0%	4,05
Totaal op gasverbruik		2%	339,79

Maatregelen brandstofverbruik	Reductie op emissiestroom	Reductie op totaal	Reductie in tonnen
Van Diesel naar HVO 100 (wagenpark)	47%	0,53%	98,94
Van Diesel naar HVO 100 (materieel)	27%	0,03%	5,64
Uitfasering benzine (MRB wagenpark)	100%	1,42%	265,90
Elektrificeren materieel (+ aansluitingen)	10%	0,01%	2,09
Beleid wagenpark: vroegtijdig vernieuwen			
Totaal op brandstofverbruik		2%	372,57

Scope 2

Maatregelen elektriciteitsverbruik	Reductie op emissiestroom	Reductie op totaal	Reductie in tonnen
Inkoop GVO's extern laden	100%	0,06%	11,90
Inkoop groene stroom		0,00%	-
Zonnepark Meijewetering en rwzi Utrecht	9%	8,53%	1.602,98
Slimmer peilbeheer/buiten de piek malen			
Meetbaar maken/monitoren gegevens gemalen/sluisen			
Energiebesparingsonderzoek/EEP's van groot- en middenverbruik installaties	2%	1,89%	354,67
Totaal op elektraverbruik		10%	1.957,64

Memo-item	Reductie op emissiestroom	Reductie op totaal	Reductie in tonnen
Nuttig toepassen van nu afgevoerd bioqas (ketenreductie)	75%	9,47%	421,73
Onderzoek methaanemissies rwzi's			
Onderzoek lachgasemissies rwzi's			
Totaal op warmteverbruik		9%	421,73

Business travel

Maatregelen business travel	Reductie op emissiestroom	Reductie op totaal	Reductie in tonnen
PVA zakelijke mobiliteit opstellen	5%	0%	7,12
Totaal op business travel	5%	0%	7,12

Onderdeel van het energiemangement actieplan zoals vermeld in eis 3.B.2 en conform ISO 50001

CO ₂ -emissies uit referentiejaar (ton CO ₂)	Referentiejaartal (2022)		
Scope 1			
Aardgasverbruik	284,30	ton CO ₂	
Wagenpark diesel	210,50	ton CO ₂	
Materieel diesel	20,90	ton CO ₂	
Wagenpark benzine	265,90	ton CO ₂	
Materieel benzine	53,80	ton CO ₂	
HVO, CNG en Aspen	34,50	ton CO ₂	
Totaal:	869,90	ton CO₂	
Scope 2			
Electriciteitsverbruik	17.733,30	ton CO ₂	
Electriciteitsverbruik wagens	11,90	ton CO ₂	
Totaal:	17.745,20	ton CO₂	
Business travel			
Zakelijke kilometers - auto	142,30	ton CO ₂	
Zakelijke kilometers - OV	0,50	ton CO ₂	
Vliegreizen	25,40	ton CO ₂	
Totaal:	168,20	ton CO₂	
TOTAAL:	18783,3	ton CO₂	
Memo item*			
Biogas inzet WKK	3.892,90	ton CO ₂	
Biogas afgevoerd	562,30	ton CO ₂	
Totaal:	4.455,20	ton CO₂	
TOTAAL:	4.455,20	ton CO₂	

Reductiepotentieel na berekening	Reductie op scope	Reductie op totaal
Scope 1	82%	4%
Scope 2	11%	10%
Memo item	75%	
Totaal		14,28%

*Een memo-item is een emissiestroom die niet in scope 1 of 2 valt, maar voor waterschappen wel van toepassing is voor het totaalbeeld rondom CO₂-uitstoot.
Meer info: <https://ska-skao.ams3.digitaloceanspaces.com/media/2020/Afbeeldingen%202020/Memo%20Prestatieladder%20Klimaatmonitor%20waterschapp>

5 Participatie sector- en keteninitiatieven

Inventarisatie initiatieven

Vanuit de CO₂-Prestatieladder wordt gevraagd om deelname aan een sector- of keteninitiatief. Het bedrijf dient zich daarbij op de hoogte te stellen van de initiatieven die binnen de branche spelen. Dit kan onder andere op de website van de SKAO (<https://www.co2-prestatieladder.nl/nl/initiatieven-en-programmas>). Hier is een compleet overzicht van alle initiatieven en reductieprogramma's te vinden. Eventuele geschikte initiatieven zijn besproken met de projectleider en met het management. Aangezien de organisatie aan meerdere initiatieven deelneemt is dit alleen ter inspiratie geraadpleegd.

Jaarlijks wordt door de projectleider en het management geëvalueerd of deelname aan de initiatieven nog als relevant en actueel wordt gezien en/of dat er eventuele andere geschikte initiatieven van toepassing zijn.

Actieve deelname

De gedachte achter deelname aan een initiatief is dat door interactie met andere bedrijven informatie kan worden uitgewisseld en in samenwerking nieuwe ideeën en ontwikkelingen op het gebied van CO₂-reductie tot stand kunnen komen. Vanuit dit doel vraagt de norm om een actieve deelname, middels bijvoorbeeld werkgroepen. Verslagen van bijeenkomsten en van overlegmomenten en presentaties van het bedrijf in de werkgroep kunnen tegenover de auditor dienen als bewijs van actieve deelname.

Mocht een initiatief waaraan wordt deelgenomen op zeker moment niet meer relevant zijn voor het bedrijf (wanneer gedurende een half jaar of langer geen voortgang in het initiatief of actieve deelname aangetoond kan worden) en de deelname wordt beëindigd, dan kan de inventarisatie van de initiatieven dienen als bron voor het kiezen van deelname aan een ander initiatief.

Lopende initiatieven

RES U16

HDSR is volgens landelijke afspraken deelnemer in de Regionale EnergieStrategieën (RES). Het waterschap neemt actief deel aan de RES die bijna ons gehele beheergebied behelst: RES U16. De RES U16 bestaat uit 16 gemeenten, de provincie Utrecht, STEDIN en de 4 Utrechtse waterschappen (waarbij HDSR penvoerder is). Doel van onze betrokkenheid is om de eigen duurzaamheidsdoelstellingen op gebied van Energieneutraliteit en terugdringen broeikasgassen te verwezenlijken. Ook wil ons waterschap van waarde zijn bij het komen tot een energie neutrale regio.

Binnen de RES U16 zijn twee tafels waarin HDSR is vertegenwoordigd:

- Zon en wind: Ons waterschap heeft gronden op wind en zonneprojecten mogelijk te maken. Aan deze tafel worden ervaringen gedeeld en ontstaat samenwerking op projecten mogelijk te maken.
- Warmtetafel: Ons waterschap heeft warmte (uit oppervlakte- en afvalwater) als bron voor lokale warmtenetten. Aan de warmtetafel worden vraag, aanbod en verdeling besproken.

Regionale Energie Alliantie

In deze ambtelijke alliantie met overheden en maatschappelijke partijen worden lokale en regionale energie-initiatieven gedeeld ter inspiratie en voor mogelijke samenwerkingen. HDSR brengt eigen initiatieven in (soms met verzoek voor samenwerking) en denkt mee om andere initiatieven mogelijk te maken / verder te brengen.

Unie van Waterschappen

Vanuit de UvW worden meerdere CoP's/werkgroepen georganiseerd die gericht zijn op het reduceren van energieverbruik en/of broeikasgasemissies. Daarnaast wordt er meerdere

malen per jaar een energie- en klimaatdag georganiseerd waarbij HDSR wordt bijgepraat over beleidsontwikkelingen en onderzoeken op het gebied van duurzaamheid.

Lokaal klimaatakkoord Heuvelrug

HDSR is ambtelijk 'klimaatpartner' in het klimaatakkoord Heuvelrug. Elke partner zet zich actief in om hun eigen uitstoot van CO₂ (broeikasgassen) te reduceren. Die inzet wordt vervolgens gedeeld in een aantal bijeenkomsten met alle lokale partners. De bedoeling is te leren, te inspireren en te versnellen.

Netwerk water en klimaat (NWK)

NWK is het samenwerkingsverband van 14 gemeenten, de Veiligheidsregio Utrecht (VRU), Provincie Utrecht en HDSR. Deze partijen bundelen de krachten om samen de regio Utrecht Zuidwest waterrobuust en klimaatbestendig te maken. Het netwerk is op 1 januari 2020 opgericht om elkaar te ondersteunen en te stimuleren, kennis te ontwikkelen en te delen, databeheer te optimaliseren en gezamenlijk op te trekken bij het verwerven van subsidies.

Klimaatmonitor

Jaarlijks doen de Nederlandse waterschappen een benchmark op energieverbruik en CO₂-uitstoot. Dit wordt georganiseerd door de Unie van Waterschappen (UvW), de rapporten zijn in te zien op de website van de UvW.

Energie- en Grondstoffenfabriek (EFGF)

De EFGF is een team van betrokken waterschappers die op een verfrissende manier de transitie wil bewerkstelligen van afvalwaterzuivering naar hergebruik van energie en grondstoffen uit afvalwater. Vanuit alle waterschappen zijn er mensen actief binnen de EFGF, waaronder HDSR.

De begroting voor de initiatieven is opgenomen in de directiebeoordeling.

Disclaimer & Colofon

Uitsluiting van juridische aansprakelijkheid

Hoewel de informatie in dit rapport afkomstig is van betrouwbare bronnen en exceptionele zorgvuldigheid is betracht tijdens het samenstellen van deze rapportage kunnen De Duurzame Adviseurs geen juridische aansprakelijkheid aanvaarden voor fouten en onnauwkeurigheden, ongeacht de oorzaak daarvan en voor schade als gevolg daarvan. De borging en uitvoering van de opgestelde doelen en maatregelen aanwezig in dit rapport liggen bij de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever. Voor het niet behalen van doelen en/of het onjuist aanleveren van data door de opdrachtgever, kunnen De Duurzame Adviseurs niet aansprakelijk worden gesteld.

In geen enkel geval zijn De Duurzame Adviseurs, haar eigenaren en/of medewerkers aansprakelijk ten aanzien van indirecte, immateriële of gevolgschade met inbegrip van gederfde winst of inkomsten en verlies van contracten of orders.

Bescherming intellectueel eigendom

Het auteursrecht op dit document berust bij De Duurzame Adviseurs of bij derden welke bij toestemming deze documentatie beschikbaar hebben gesteld aan Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden.

Vermenigvuldiging in wat voor vorm dan ook is alleen toegestaan door voorafgaande toestemming door De Duurzame Adviseurs.

Ondertekening

Auteur(s):	Bas de Gooijer, De Duurzame Adviseurs
Kenmerk:	CO ₂ -Prestatieladder Verslag 2022
Datum:	20-09-2023
Versie:	1.0
Verantwoordelijke projectleider:	Linde van Laerhoven en Max Kroes